

Modspil

-de store ørers musiktidsskrift

MUSIKANALYSE – GENVEJ ELLER OMVEJ

Nr. 37

November 1987

Rhodos

Indhold

1987 årgang 9 nr. 37

Leder: Musikanalyse: genvej eller omvej 3

TEMA: MUSIKANALYSE – GENVEJ ELLER OMVEJ

Interviews:

En mole ud i Verdenshavet.

Interview med Peter Bastian 4

Et gib i hjertet. Interview med Orla Vinther . . . 15

Omveje og genveje – 6 historier om musik:

Stella by Starlight. *Valdemar Lønsted* 22

J.S. goes to Hollywood. *John Frandsen* 26

Potato Head Blues. *Fuzzy* 29

Rejse gennem dagen. *Ulla Ryum* 32

Schubert: Der Doppelgänger. *Orla Vinther* . . . 35

Dobbeltgænger. *Peter Kjærulff* 40

ANMELDELSER

Amerikanske toner. *Marianne Bentsen* 42

Den rytmiske børnesangbog. *Birte Zander* 42

Music and Health. *Peter Kjærulff* 43

Rachmaninoff på verdensplan. *Peter Kjærulff* . . 44

BOGLISTE 47

FORFATTERE I DETTE NUMMER 47

MODSPIL

– *de store ørers*
musiktidsskrift

Redaktion:

Marianne Bentsen, Rikke Forchhammer, Hanne Tofte Jespersen, Arne Kjær (ansv. for dette nr.), Peter Kjærulff, Jens Henrik Koudal, Lars Lindhardt, Ole Nørlyng.

Redaktionens adresse:

MODSPIL
c/o Forlaget Rhodos,
Strandgade 36,
DK-1401 København K.
Telefon: 01 54 30 20.

Løssalg: Kr. 35,- inkl. moms + porto.

Abonnement: Kr. 128,- inkl. moms og porto for nr. 35–38. (9. årg.)
Abonnenter uden for Danmark ekskl. 22% moms + porto for forsendelse.
Abonnement for 1987 nr. 35–38 (9. årg.) kr. 128,- inkl. moms og porto.

Tidligere numre:

Nr. 23–36 kan bestilles
hos: Forlaget Rhodos,
telefon 01 54 30 20.

Annoncepriser: 1/1 s. 800 kr.,
2/3 s. 600 kr., 1/2 s. 450 kr.,
1/4 s. 250 kr., 1/3 s. 325 kr.

Omslag: Arne Kjær.

Redaktion og layout: Marianne Bentsen og Arne Kjær.

ISBN: 87 7245 226 9 nr. 37 1987

ISSN: 0105-9238

Produktion: RHODOS, København

Musikanalyse: genvej eller omvej

Ordet analyse sat i forbindelse med musik betyder sikkert for mange mennesker noget med en lidt tør, akademisk, måske verdensfjern måde at beskæftige sig med musik på. Udenomssnak. – Måske er alt hvad der overhovedet kan siges om musik i virkeligheden udenomssnak. Men vi er jo mange der har brug for at tale om musikken – om vores fascination og oplevelser, om vores iagttagelser og vores leg med den. Nogle snakker om musik af faglige grunde – andre af lyst eller indre nødvendighed. Men hvordan er det så med musikanalysen; den er vel en ganske særlig måde at snakke om musik på?

Med dette tema-nummer vil vi gerne puste til en diskussion om den betydning musikanalyse har eller kan have i vores omgang med musik. Samtidig rejser vi mere eller mindre indirekte spørgsmålet om hvad der egentlig er musikanalyse, og hvad der ikke er. Og i den forbindelse belyser vi forholdet mellem oplevelse og analyse. Er det muligt at integrere oplevelsen og den analytiske tilegnelse af musik? Er oplevelse ét, og den sproglige dimension, sprogliggørelsen, noget helt andet – eller har vi som mennesker, i kraft af den måde vores bevidsthed fungerer på, muligheden for at lade analysen og oplevelsen indgå i et vekselvirkningsforhold?

Måske kan vores forsøg på at afsøge grænserne mellem oplevelse og analyse være med til at sætte begreberne i et andet lys. Sproget er analysens medium.

Både den stringente analyse og den billedrige genfortælling af en musikoplevelse er bundet til sproget og dets muligheder og begrænsninger. Så er spørgsmålet: i hvor høj grad bliver sprogets egen logik bestemmende for hvad der kan siges, både i den ene og den anden forbindelse? – Er analysen bundet til at skulle betjene sig af en bestemt form for sproglighed?

Peter Bastian har med sin bog *Ind i musikken* demonstreret et meget vidt spektrum af sproglige muligheder; og i interviewet i dette nummer fortsætter han veloplagt med at udforske grænserne for, hvad der overhovedet kan siges om det, der ifølge ham er det væsentlige i musikken. – Dette nummer af MODSPIL handler i det hele taget i høj grad om mulighederne for at sige noget meningsfuldt om musik. Sprogets, den musikalske analyses og formidlerens egen rolle og betydning belyses både i »teori« og »praksis«.

Mange mennesker med en faglig uddannelse ved konservatorium eller universitet har haft dårlige erfaringer med at analysere musik. Hyppigt rubriceres alle de analytiske dårligdomme under én hat med betegnelsen: »den traditionelle musikanalyse«. Denne betegnelse lover implicit noget noget om, at der også findes andre former for musikanalyse. Men det forekommer mig, at problematiseringerne ofte stopper her. Hvad musikanalyse er eller kan være, kommer let til at handle om, hvad »den traditionelle musikanalyse« kan eller

ikke kan; diskussionen kommer således til at hvile på den mindste fællesnævner, så at sige – fordi der indirekte henvises til erfaringer med en skematisk og musikalsk usensitiv analysepraksis.

Problemet er, at analyse tit forstås som en slags skemalægning af musikken. I værste fald bruges nogle bestemte formmønstre som en slags facilitliste ved undersøgelsen af musikken; denne skal helst passe til skemaet. F.eks. hænder det, at en skematisk oversigt over sonateformen som sats-type bliver brugt til at »checke« det musikalske forløb og til at fastslå »afvigelser« fra normen. Brugt på denne måde bliver analysebegreberne til nemme etiketter, der imidlertid let kommer til at spærre for en dybere indsigt i musikens egen proces og dynamik – snarere end at hjælpe en sådan indsigt på vej.

Hvis vi med dette tema-nummer om musikanalysens genveje og omveje kan bidrage til, at musikanalyse ikke pr. automatik identificeres med tør skematik eller manglende lydhørhed, så vil det være fint. Og vi kan så få åbnet for et videre perspektiv: at snakke om og praktisere musikanalyse som en kreativ disciplin. – Vi kan passende slutte denne leder helt åbent, med et spørgsmål: Hvad er den musikalske analyses kreative potentialer?

Arne Kjær